

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Nr. 127
S E Š T A D I E N I S
1946 M. LIEPOL MĖN. 27 D.
I M E T A I

Mintis

LIETUVIŲ VISUOMENĖS DIENRASTIS

„Baltoji knyga“ sunkiai kaltina žydus

Londonas. Vakar britų vyriausybė paskelbė baltąją knygą apie Palestiną. Joje surinkta įrodomoji medžiaga apie „Jewish Agency“ bendradarbiavimą su slaptosiomis, teroristinėms žydų organizacijomis Palestinoje. Iš jos aiškėja, jog visai teroristinei paskutiniųjų laikų veiklai vadovavo viešoji žydų organizacija „Jewish Agency“. Ji turėjo saitus su Londono žydais ir per savo kontroliuojamą radio siųstavą „Stimė Izraelis“ varė kiršinimo propagandą. Knygoje yra įdėti originaliai tekstai ir kelių britų saugumo organų perimtų „Jewish Agency“ telegramų Londono žydams, kuriuose pranešama apie teroristinių aktų naudojimą politiniams tikslams siekti.

Si knyga turi pateisinti paskutiniuosius įvykdytus masinius žydų vadų areštus ir parodyti žydų kovą dėl savo teisių metodus.

CHURCHILLIS — LIUDININKAS FLANDINŲ BYLOJE

Vichy vyriausybės užsienio reikalų ministro Flandino byloje vakar savo parodymus davė Winston Churchillio sūnus Randolphas. Jis patvirtino, jog Flandinas sąjungininkų Afrikos invazijos metu yra suteikęs svarbių žinių. Hitleriui sveikinimo telegramas siuntimas jo nuopelnų nemažinas, nes po Muencheno susitarimų ir daugybė anglų tą pat darė.

ATSTATO KAINAS

Vakar prezidentas Trumanas turėjo pasirašyti vėl įvedamą kainų priežiūros įstatymą. Kainos būsiančios numestos iki birželio 30 d. lygio t. y. iki prieš kontrolės panaikinimo paskutiniosios dienos lygio.

Palestinos konferencija

Londono numatyta sušaukti konferencija Palestinos klausimui tirti. Joje dalyvaus anglai, amerikiečiai, arabai ir žydai. Konferencija turėsianti savo uždavinį atlikti dar prieš sušaukiant JT plenumo posėdį rugsėjo mėn. 23 d.

„Jewish Agency“ paneigė anglų baltojoje knygoje nurodytas Palestinos žydų vadų telegramas Anglijos žydų vadams.

Paneigime sakoma, jog tokių telegramų niekad nebuvo siųsta.

NERAMUMŲ KĖLĖJAI — NELEGALIAI ATVYKUSIEJI

Londonas. Gelbėjimo darbai iš po „Kariaus Dovydo“ viešbučio griuvėsių tebeina. Bet maža vilties gyvus likusius išgelbėti. Pasak pranešimų iš Jeruzalės žydų karinės organizacijos, atsakingos už atentatą, tikrasis stiprumas neįvertinamas pakankamai. Organizacija ginklus ir amuniciją daugiausia gauna iš užsienio. Organizacijos branduolį sudaro daugiausia asmenys, nelegaliu būdu atvykę į Palestiną.

AMERIKOS DELEGACIJA TAIKOS KONFERENCIJOJE

JAV užsienio reikalų ministeris Byrnesas vadovauja Amerikos delegacijai taikos konferencijoje. Be jo ir kitų drauge su juo atvykstančių asmenų konferencijoje dalyvaus daugelis JAV pasiuntinių Europos valstybėms. Tačiau senatoriai Conellis ir Vandenbergas, lydėję ministerį Paryžiaus keturių didžiųjų konferencijon, taikos konferencijos delegacijoje nedalyvaus.

VOKIEČIŲ BELAISVIŲ PAZIŪROS

Anglijos Žemuojuose Rūmuose karo ministeris padarė pranešimą apie politinę Anglijoje esančių vokiečių belaisvių sudėtį. Iš 515.918 belaisvių 25.512 priklauso antinacinei demokratinei grupei, 211.947 be aiškaus nusistatymo, 160.205 načiai ir 118.274 neištirti.

Antrasis atominės bombos bandymas

Londonas. Liepos 24 d. 23 val. 35 min. vidur. Europos laiku buvo įvykdytas antrasis atominės bombos bandymas Bikinio atole. Po vandeniui sproguos „bombai“, pasirodė stipri balta šviesa, užtėlėjo 1 km. vandens stulpas, o dujų ir purvo stulpas iškilo lig 3 km. Nuskeno 1 kovos laivas, 1 lėktuvenis, 1 tanklaivis ir 1 išsikeliamasis laivas. Vienas senas japonų kovos laivas sužalotas ir guli pakrypęs šonu. Iš 8 bandyme panaudotų povandeninių laivų 2 matyti savo vietose. Visi kiti laivai nutrūko nuo inkarų. Dėl radijoaktyvių spindulių veikimo nuostolių smulkiau konstatuoti dar negalima.

PIRMAS SUTARIMAS — KOVA SU SPEKULIACIJA

Britų valdžios pranešimu, vykdant amerikiečių pasiūlytą zonų sujungimą, esą prieita konkretaus susitarimo dėl bendros kovos su spekuliacija. Tuo reikalu britų zonoje reziduos amerikiečių viešojo saugumo karininkai. Abiejų zonų kovai su spekuliacija įstatymai bus suvienodinti ir abiem zonoms bendros įstaigos prižiūrimi. Svarbiausias uždavinys teksią vokiečių policijai.

KOVOS KINIJOJE

Londonas. Į šiaurę nuo Jangčes upės eina smarkios kovos tarp centrinės vyriausybės ir komunistų kariuomenių. „Times“ korespondentas rašo, kad Kinijai gresia pilietinis karas. Komunistų informatorius pareiškė, kad pasitarimai atsidūrė mirties taške. Kovos vis labiau didėja. Būvis Kinijoje dabar esąs rimtesnis, nei kada nors po karo su Japonija pabaigos.

DAR NE METAS REPARACIJAS SVARSTYTI

Asmeninis JAV prezidento atstovas sąjungininkų reparacijų komisijoje Erdwinas S. Pauleys, grįžęs iš savo kelionės po Tolu muosius Rytus ir Europą, padarė pranešimą Vokietijai numatyti reparacijų klausimu. Pasak pranešimo esant dabartinei nei tvarkai, reparacijų klausimas aplamai negali būti svarstomas. Pirmiausia turi paaiškėti, ar Potsdamo nutarimas dėl Vokietijos ūkinės vienybės atstatymo galės būti įvykdytas, ar gal teks vakarinėms zonoms atskirai ir nepriklausomai nuo rytinių zonų tvarkytis, nes nuo to pareina ir Vokietijos pajėgumas arba nepajėgumas reparacijas mokėti.

SUSTABDYTA VOKIEČIŲ REPATRIACIJA

Sustabdyta priverstinė kelių zonų vokiečių repatriacija iš Bavarijos, iki tuo reikalu bus išleisti nauji potvarkiai.

DIDŽIAUSIA KLIŪTIS — TAUTINĖS AMBICIJOS

Londonas. JT generalinis sekretorius Trygvė Lie padarė mandagumo vizitus kai kurioms valstybėms, JT nariams.

Sugrįžęs į Norvegiją Trygvė Lie pareiškė: tiek Stalinas, tiek Molotovas pasisakė optimistiškai dėl taikos saugumo ir parodė didelį susidomėjimą tarptautiniu bendradarbiavimu.

Dėl JT darbo Trygvė Lie pareiškė, kad jo pradžia teikianti vilčių. „Bet tautinės ambicijos yra didžiausia mūsų problema. Jei galėtume šį gana dažnai perdėtą nacionalinį jausmą prislopinti, lengviau būtų galima spręsti daug klausimų. Mūsų visų pareiga turėtų būti šį tikslą pasiekti“, pareiškė Trygvė Lie baigdamas.

POLITINIS TIKRINIMAS ERLANGENO UNIVERSITETE

Erlangeno universitete dėl pasireiškusių nacinės veiklos leista padaryti nuodugnų profesūros ir studentų įtyrimą, kuriame dalyvaus ir amerikiečiai.

TIRS ANGLIES PRAMONĖS GALIMYBES

Sąjungininkų okupacinių veikslių Vokietijoje derinimo komisija Berlyne nutarė pagal Paryžiaus konferencijoje priimtą Biddault siūlymą sudaryti keturių didžiųjų komisiją Vokietijos anglies pramonės išplėtimo reikalu. Komisija turės iširti darbo sąlygas, jų pagerinimo galimybes, nustatyti trūkstamą darbininkų skaičių pilnam gamybos našumui pasiekti ir numatyti darbininkų telkimo būdus bei priemones, eventualiai prie to darbo pritraukiant profesines sąjungas. Sudaryta komisija turės iki rugpjūčio 15 d. padaryti nuodugnų pranešimą apie esamą gamybos būvį ir jos padidinti galimybes.

Kova dėl asmens laisvių

Kova dėl asmens laisvių prieš tironiją, despotizmą, baudžiamą, autoritetinius režimus yra pareikalavusi milijonus aukų. Asmuo kratosi svetimos primetamos valios, kuri varžo jo prigimtasias teises, jo sąžinę. Individo dvasia nekenčia pančių, kurie varžo jo laisvą asmenybę. Žmogus geriau miršta kovoj, kad jo dvasia liktų laisva. Šių laikų autoritetiniai režimai, su savo darbo lageriais, su spaudos, žodžių, susirinkimų, rinkimų varžymu, taip pat iššaukia milžinišką reakciją ir milijonai geriausių žmonių miršta nuo prigimtųjų teisių laužytojų budelio rankos. Mes pažįstame šį modernųjį terorą, nes patyrėme savo kailiu. Pažįstame diktatūrinis režimus, nors jie dangstyti nekalčiausiais demokratijos šūkiais. Dvidešimt politika ir po ja slypi dvasinis skurdas ir alkis yra mums suprantamas. Už „geležinės sienos“ yra likusi mūsų Tėvynė, kuri turi išgyventi sunkias vandas.

Kova nesibaigė. Taikos sutartys sunkiai pasirašomos, nes Balkanų valstybėms primetama, kad jos varžo asmens teisę. Čia susitinka dvi asmens teises suprantančios jėgos, bet, de'a, priešingai. Pirmieji pripažįsta, kad asmuo turi nevaržomas įsilieti į visuomeninį kolektyvinį gyvenimą ir jame neprarasti savo asmenybės, o antrieji — asmuo yra įrankis gerinti kolektyvinį gyvenimą, todėl jis be sąlygų ir kritikos turi kapituluoti kolektyvui, persilimti jo dvasia ir iš jo neišsiskirti savo asmenybę. Jei kuo nors prasikiši iš kolektyvo, liksi apšauktas priešiu, kurio likimas yra nuspręstas. Ne-

nuostabu, kad šios naujos evangelijos skelbėjų užimtųjų kraštų gyventojai „nemoka“ persilimti šia dvasia; kyla „banditizmas“, randamas „fašistinis elementas“ ir tūkstančiai nelaimingųjų turi palikti savas sodybas, išžgiuoti darbo kolonose, kaip vergai. Mes sudarome taip pat neigiamą jiems elementą, kuris kratosi primetamųjų naujų asmens teisių į „linksma jaunystę ir aprūpintą senatvę“. Nenuostabu, kad ir į mus akys yra atgręžtos ir mūsų likimo sprendimas yra taip trupdomas. Bet dar nemirė pasaulio geroji dvasia, dar gyvi tie, kurie supranta mūsų teisingą kovą ir protestą, dėl kurios visko netekome, kad būtume laisvi savo dvasioji. Nor mes esame beteisai, bet mes juntame turį tvirtą užnagarį, kurį sudūžta visi nedori kėsalai.

Vieną dieną turi sudūžti nekaltų asmenų kalėjimai, sutrūkti grandinės, nes nelaimingųjų kraujas kris ant vadų galvos prakeikimui. Ne veltui milijonai mirė ir miršta kovoj, kad asmuo būtų laisvas, nevaržomas. Nei chartos, nei sutartys, nei konferencijos pasaulio negražins į normalų gyvenimą, kol asmuo bus varžomas, slegiamas ir stelbiamas jo „aš“. „Čia yra šių dienų pasaulio chaoso raktis, dėl kurios plūuoja Europos kūnas. Kol bus nors vienas laisvę slopinantis režimas, tol bus kasami ne tik asmenims, bet ir ištisoms tautoms nauji kapai, tol pasaulis girdės aimanas ir raudas.

Viltis mus skatina gyventi, kad ateis diena, pasaulis sužydės tikros dvasios spalvomis. Kelsis tautos, kelsis individas naujam gyvenimui, naujam žydėjimui. R. Medelis.

Songavo parodos užkulisiuose

Rašo dail. Liudas Vilimas

Ne. Dar susitaria su estais ir latviais, kad lietuviai pagamins ir parodos emalinius ženklukus.

Ir vėl ilgalaikė tyla. Lietuviai, dirbantieji pavilione, parneša alarmuojamų žinių. Estai ir latviai jau eksponatus skirsto, kas bus su mumis?

Lieka pora savaitių! Dr. Virkutis eina Munchene tiesiai pas dailininkus ir klausia, kas šiuo reikalu daroma. Ir tik dabar išryškėja žiaurioji tiesa. **Niekas nepadaryta.** Muncheniškai dailininkai kažką girdėję, bet iki šiol niekas jų nekvietais ir kas ruošia tą parodą, nebuvę aišku.

Inž. Baublys, Apygardos meno vadovas, ir toliau nesujaudinamas. Jis tvirtina, kad viskas bus tvarkoje, bet metamos visos viltys, ir dr. Virkučio ir dail. Petravičiaus iniciatyva siunčiamos telegramos į visas Vokietijos vietas. Kur tik kas pažįstama ir kur tik galima šiokios tokios pagalbos tikėtis.

Taip maždaug išaiškina mums dr. Virkutis, Songavo lietuvių komiteto ir drauge lietuvių skyriaus parodai ruošimo pirminkas. Apygraišomis, pagal galimybiu teoriją skaičiuojame, ką ir iš kur dar galėtume gauti. Ką iškviesti. Vėl siunčiame telegramas, mašinas, žmones. Parodos eksplikacijos keisti nebegalima, nors mums būtų patogia turėti atskirą salę, kurioje mes galėtume tvarkytis; kaip mes norime. Per vėlu. Lygiai, kaip negalima keisti ir projekto, kuriuo pavedama bendrojo sky-

riaus diagramas ruošti vienai tautai.

Esą užsakytos Kempene diagramos, kurios vaizduos tik mūsų tautos ūkinę bei kultūrinę raidą.

Ruošia statistikos žinovai. Bet jų tai ir nematėme, net dr. Micutos. Taip ši sritis ir liko Dievo valioje.

Istorinis skyrius? Neturime nieko. Tautodailės ir dailės skyriui apygraišomis numatome, ką turėsime ir ko negalima turėti. Bet ką išstatysim istoriniams skyriuje? Mes atstovai tautos, kuriai istorijos Dievas tikrai nepagalėjo, sėdėjome prieš mįslę. Laiko buvo permažai tinkamai eksponuoti, o ne eksponatus pagaminti.

Atsilepdami į SOS dulkėti ir nemigę, visokiomis priemonėmis, pradeda rinktis ir daugiau „atpirkimo ožių“.

Vieni jų su eksponatais, kiti kaip stovi. Štai eilė jų. Dail. Ratas su mokiniais, dail. Janušas taip pat, didelės ištvėrės ir tikro supratimo parodžiusi ponja Česniėnė, raštuota kaip bitė eksponatais, dail. Valeška, dail. Rukštelė, rašytojas Leskaitis, ponas Koržėniauskas su visa filateline kolekcija, prof. Kolumaila ir t. t. Visi vienokiu ar kitokiu būdu prisidėję prie parodos „gimdymo“.

Galų gale su eksponatais iš Baden Badeno pasirodo ir parodos organizatorius ponas Baublys. Viešai ir visų nusteibimui paaiškina. Istorinio skyriaus jis nerandąs reikalo ruošti, nes tai žiūrovams, ypač amerikiečiams būsią neįdomu, o kitiems sky-

riams eksponatus jis manęs gaut Baden Badene.

Kai prisimenu tos dienos mūsų pasiūlymą, tikrai įsitikinu, kad mes šiauriečiai. Mes išsikyrėme ramiai, net antausių neapsiskaldę. Bet mūsų tremtinių bendruomenei tebus leista išgirsti, kaip karštas Apygardos meno vadovai protauja.

Taigi, klaidingai rašo straipsnelių autoriai apie istorinio skyriaus nepriteklus. Jo iš viso neturėjo būti, klaidinga ir tai girdėt, kad dailininkai surinko iš savo dirbtuvių kas ką turėjo ir iškabino. Ne. Šie kunigaikščių portretai buvo Songau'e padaryti, padaryti dailininkų, iš eilės naktis naktis nemiegojusiu.

Mes nebeįdarėme didesnio Žalgirio mūšio, nei Dariaus ir Girėno, nei Kęstučio vien dėlto, kad nebeįdarėme. padaryti Mes ir dailės skyriaus papildyti negalėjome. Išstatėme tik tai, ką turėjome. Galėjo ir turėjo būti, aišku, ir Galdikas, ir Vizgirda ir daug mums žinomų dailininkų išstatyta, bet nebuvo išstatyta ir negalėjo būti išstatyta dėl to, kad nebuvo.

Ponas Baublys vežė eksponatus iš Baden Badeno, o Galdiko darbus emė ir pamiršo. Nors dėžė gulėjo su kitais darbais. Jo paties žodžiais, nežinojės, kas to dežė yra.

Parodos emaliniai ženklukai nepagaminti, nors lietuviai prieš latvius ir estus buvo įsipareigoję. Kodėl? Kas atsakys? Kaip paaiškint estams ir latviams. Dail. Ratas važiuoja atgal į Augsburgą ir štai parodos atidarymui ženklukus turim. Tiesa, popierinius. Bet ar viską taip galima išgelbėt?

Eksponuojama tai, kas yra ir ką pajėgiame padaryti. Ir jeigu neįvyko lauktoji tragedija, tai tik dailininkų nuopelnas.

Jeigu diagramose, kurias darė latviai, Lietuva vaizduojama paskutinėje vietoje, tai ne mūsų ir ne latvių dailininkų kaltė, Duomenys buvo duoti Muncheniui patikrint. Žiūrėkim tiesai į akis.

Buvo žmonių, kurie viską matė, visa savo būtybe prisidėjo prie šios parodos augimo. Ir buvo tokių, kurie dėl apsilėidimo ar reikalo nesupratimo kenkė.

Neturim priemonių taikint sankcijas, nei ordenų dalint, tai bent leiskim sau atvirai išsiaiškint.

Tiesa. Bloga, kad iki šiol neturime nei dailininkų nei muzikų S-gos kur kreiptis, bet reikia skaitytis su esama padėtimi ir klausimus spręsti taip, šiandie įmanoma.

Visų komitetų pirmas uždavinys — reikiamu laiku ir į reikiamus specialistus kreiptis dėl kokios reprezentacijos reikalo, Asmeniškumai ir ambicijos negali egzistuoti.

Nepaveskim inž. ar bet kurios kitos rūšies specialistui organizuoti parodų bei koncertų, lygiai, kaip dailininkui ar muzikui nepavedame statyti tilto, ir reikalas iš karto pagėrės.

Paskirstykim pareigas pagal profesijas! (Pabaiga)

DRAUDŽIA SKAUSTI JAPONUS

Jokohama (AP). Vienuoliktosios armijos vadas Japonijoje gen. leit. Eichelbergeris išleido įsakymą kariams, kuriuo grasoma griežtomis bausmėmis, jei jie maltretuos japonus.

Alg. Gintautas.

Nemalonūs prisiminimai apie Austriją

Kelios dienos su vaikais stotyje

Kaž koks veikėjas Laisvės Alėjoje prabėgom minioj šuktelėjo: susitikimo centras Vienoj! Nors buvau nusistatęs vykti prie Prancūzijos ir greičiau ten susilaukti alijantų ar slapta pereiti sieną ir atsidurti Prancūzijoje, tačiau prieš savo valią kokios pagundos traukiamas, pagalvojęs, kad austrai gal žmoniškiau su mumis elgsis, išvykau su šeima rugpiūčio pirmomis dienomis į Vieną, kaip ligonis, kuris netinka apkasams kasti.

Kelonė buvo pavojinga, su pirmuoju bombardavimu, krikštu Virbaly. Toliau keturios nemigo naktys, gąsdinimai, kad Breslau apsups traukinį policija ir visus nusives sunkiems darbams. Bailesnieji prieš Breslau išsoko iš traukinio ir bandė iš kitų stočių pasiekti Vieną. Ir tiesa, Breslau nuvežė mus tuli nuo stoties, uždraudė atsiskirti nuo traukinio, tačiau, jei vokietais sakė „ne“, tai lietuviai darė atvirščiai. Mes kelios šeimos susiradom susisiekimo priemonę ir per biauriausią lietuvių persigabenom į stotį, o iš ten kas kur: vieni į Calif, kiti į Vieną.

Pakeliui į Vieną mus jau gaudino, kad nieko iš svetimšalių neįsileidžia į Vieną. Tačiau nieku mes nebetikėjom, nes visokie gąsdinimai buvo dažniausiai savanaudiški: aš šikūriau, man gerai, o tu niekur neįsikursi! Vienoje niekas mūsų nelaukė ir niekas nepriėmė. Tik Rytų stotyje rado dome daug pažįstamų, kurie jau praleido po keletą naktų stotyje. Tuoj sužinojom, kad viešbučiai yra perpildyti ir teturi teisę su leidimu tepti trims denoms. Bandžiau tokį leidimą gauti, nepavyko, išėjau su „draugu“ po viešbučius ieškoti kambario, per visą dieną nuo kojų nusivariu ir grįžau su liūdna žinia: teks nakvoti stotyje. Ištiesėm maišus atvirame ore, priešstotyje, suguldėm vaikus, mūsų mažąją dukrelę, vos vienerių metų ir sūnų, paauglesnį. Mėnulis tiesiai švietė į veidus. Mudu su žmona negalėjom miegoti, nes sunkios mintys slėgė mūsų galvas. Ta Vienos liūdna mėnesieną bus amžinas mūsų pirmosios trintinių nakties atsiminimas!

Kitą dieną vėl iš naujo po viešbučius. Užsuku į lietuvių komitetą, tuoj pakisha aukų lapą, į kurį užrašau, palyginti, apvalią sumą. Teiraujos dėl apsigyvenimo galimumų: duoda adresą, pasiūliuri, toks pat, kokį vokiečiai visur kiša: į Durchgangslagerį. Ačiū— aš be jūsų, ponai, galiu ten nuvažiuoti, nes ten manęs laukia vergų pirkkliai, išnaudotojai, blakės, prūsokai ir prūsai. Vėl toliau kalvarijos po viešbučius ir vakare tie patys vaisiai: Kambario nėra, nakvynė stoty.

Trečia dieną vaikai jau pristigo kantrybės: jie nori pieno, jie nori gerti, pilni kapryzų. Atelna lietuvių ir nueina, niekas nepaklausia, ar tu turi pinigų, ar tau negalima kuo padėti. Tik vienas svetimtautis pasitelrauja, ar nereikia pinigų, kiša per jėgą markes, duoda vaikams pyragaičių. Galų gale šiaip taip pasiseka vėlai naktį susirasti vienai nakčiai kambarį. Po savaitės nemiego nepajutom, kaip viešbučio portier pradėjo krapštyt mus, kad jau

antrą parą pradėdam. Ir vėl iš naujo su vaikais gatvėj!

Svetimšalių viešbuty

Paslapstis nustatyta: netepsi — nevažiuos. O tepti Vienoje tuo metu buvo priimta: arba cigaretėmis arba lašiniiais. Mano nuširdus bičiulis B. žinąs gerą viešbutį, kur, duodant po brizelį lašinių, galima gyventi iki karo pabaigos. Tik nereikia didelio brizo pjauti!

Tas viešbutis buvo arti Vakarų stoties. Jis buvo, palyginti, prastas, nešvarus, bet gyventi jame buvo daug geriau ir laisviau negu lageryje. To viešbučio šeimininkė buvo tipiška nedidukė, juoda, žydiškos išvaizdos ir temperamento austrė, biznierė, kuri žinojo, kad iš svetimšalių galima daugiau iščiulpti negu iš vokiečių. Ji neturėjo vyro, bet buvo vyriška, vikrių, apskurių

judesių, lapiško, sukto žvilgsnio, iš paviršiaus rodanti gerą širdį, o savo viduj galvojančią apie biznį. Jos viešbutyje gyveno išimtinai vieni svetimšaliai: armėnai, rusai, lenkai, ukrainiečiai, vengrai, lietuviai latviai ir visokiausios tautybės. Daugiausia buvo armėnų, kurie, matyt, buvo dideli spekuliantai, galėjo dideliais kyšiais laikytis ilgai viešbutyje ir išdarinėti, ką tik norėjo. Trumpiau pagyvendavo ukrainiečiai, lenkai, lietuviai, nes juos greit viešbučio šeimininkė iščiulpdavo ir išmesdavo lauk, o čiulpė ne tik šeimininkė, bet ir du portier, kurie nešijo nacių partijos ženklus, lygiai kaip ir šeimininkė, kuri pasirašinėdavo „Heil Hitler“. Vienas iš jų aukštas, liesas, prūsiskas, įtartinų šnipskų akių, antras — storulis panašus į tuklų dvasininką svelnių brouų, ilgai gyvenęs Italijoje ir įgavęs romaniškos kultūros.

(bus daugiau)

Kur butų tinkamiausia gyventi?

Kolumbija ar Venecuela?

Prieš kiek laiko dvi Pietų Amerikos respublikos, Kolumbija ir Venecuela, buvo pasisakiusios, kad galės pas save priimti žmones, pabėgusius iš komunistų nagų. Tad pravartu šie tiek susipažinti su tų respublikų gyvenimo sąlygomis.

Ir viena ir kita respublika yra atogražų srity, o per pietinę Kolumbiją praeina ir pats ekvatorius (pusiaujas), o šiaurėje praeina maždaug 11° š. pl. Zemėlapyje šios respublikos surandamos Pietų Amerikos pačioje šiaurėje; Kolumbija — vakaruose, o Venecuela — rytuose. Kolubijos šiaurinius krantus plauja Atlanto vandenyno Karibų jūra, o vakarinius krantus — Ramusis, arba Didysis vandenynas; Venecuelos tik šiaurinė dalis prieina Karibų jūrą.

Ploto atžvilgiu Kolumbija truputį yra didesnė už Venecuolą (1.139.000 kv. km. ir 912.050 kv. km.), bet gyventojų Kolumbijoje yra žymiai daugiau, būtent arti devynių milijonų, o Venecueloje — arti keturių milijonų. Taigi vienur ir kitur gyvena gana retai, ir galėtų todėl žymiai daugiau gyventi.

Visas Kolumbijos kraštas yra daugiau kalnuotas, negu lygus, ir kalnai, Kordiljerai, yra gana aukšti, didesniųjų kalnų viršūnės apklotos amžinu sniegu. Venecueloje jau tų kalnų daug mažiau yra. Apskritai, kur yra aukštų kalnų arba plokštakalnių ypatingai šiltuose atogražų arba poatogražų, ten ir klimatas yra įvairus. Tokios įvairaus klimato sąlygos yra Kolumbijoje. Karščiausioji juosta yra ten, kur paviršius nėra aukščiau jūros lygio kaip 1000 metrų; tokiose vietose vidutinė temperatūra svyruoja tarp 23° ir 30° šilimos. Tai jau yra gana karšta, ir mūsų žmogui ten neįmanoma ilgai gyventi; gal vienas kitas gali prie tokio karščio priprasti. Esant tokiai šilumai ir pakankamai drėgmenų, čia labai gračiai auga palmės, bananai, cukrinės nendrės, tabakas, kukurūzai, ryžiai, medvilnės augalai, vanilė, citrinos, apelsinai. Svelnesnė ir ne tokia karšta juosta yra tose vietose, kurios yra pakilusios nuo jūros lygio daugiau kaip 1000 m. ligi 2.300 metrų. O tokių vietų, plokštakalnių ir

prieinamų šlaitų yra taip pat nemaža; tokiose vietose vidutinė temperatūra yra 17°—23°; taigi labai panaši temperatūra kaip Lietuvoje liepos mėnesį, vadinas ir čia gana šilta yra. Šitų aukštumų klimatas yra pakankamai sveikas, ir yra panašus į Europos Viduržemio jūros klimata. Trečioji klimato juosta yra tarp 2.300 ir 4.000 metrų aukštyje; čia vidutinė temperatūra 5°—15°, taigi maždaug tokia kaip Lietuvoje balandžio—birželio ir rugsėjo mėnesiais. Atsitinka, kad kartais papučia šiltesni vėjai, bet jie esti vis dėlto malonūs. Šitoje klimato juostoje geriausiai gali jaustis mūsų žmonės, nes joje nei perkaršta nei peršalta, o be to, gerai auga visokie kultūriniai augalai ir vaisiniai medžiai. Bet jau aukščiau kaip 3000 metrų, kai kurie augalai blogiau auga, ir 4300 metrų aukštyje beveik niekas neauga, o nuo 4700 metrų prasideda amžini sniegynai. Taigi ir atogražų juostoje galima lengvai pamatyti amžinus sniegynus.

Kadangi vakarinė daly yra statesnių arba skardesnių kalnų, kurie sunkiau prieinami, tai šioj daly žmonės taip greit neįsikurdina, o labiau visi linkę gyventi šiaurinėj daly, kuri prieina Atlanto vandenyną; čia ir žymiausi miestai bei uostai yra įsikūrę.

Zemės ūkis, galima sakyti, yra plėtimosi stadijoje, nes dar trūksta žmonių, kurie su pamėgimu dirbtų šitoj šakoj. Atsižvelgiant, kas kokioj aukštumoje gyvena, galima čia auginti viską: ir mūsų augalus, ir augalus, kurie tik šiltuose kraštuose auga. Zemesnėse vietose ypatingai gerai auga bananai, kuriuos ne tik žmonės įvairiais patiekalais valgo, bet jais šeria gyvulius, arklius, karves, kiaules ir t. t.

Plečiausi ir kalnų pramonė. Kasyklose randama nemaža brangiųjų metalų. Taip pat yra gana gausių naftos šaltinių.

Venecuelos respublika, nors prie tų pat maždaug geografinio pločio laipsnių yra kaip Kolumbija, tačiau klimatas čia kiek skiriasi ta prasme, kad čia vis dėlto bendrai imant yra karščiau, nes nėra tokių (Nukelta į 4 p.)

Iš mūsų gyvenimo

Neumunsteris (Holst.)

Vaidino „Vincą Kudirką“

Liepos 17 d., Dariaus ir Girėno mirties metinėms paminėti, vietos vaidybos būrelis, vadovaujamas mok. A. Paškevičienės, statė žinomąjį mūsų veikalą „Vincas Kudirka“. Stovyklos gyventojai pastatymu parodė labai didelį susidomėjimą ir salėj vos tilpo. Visą laiką publika atyždžiai sekė sklandžiai vykstančio spektaklio eigą. Pagal turimas galimybes pastatymas išėjo visai vykęs. Jautėsi, kad kiekvienas spektaklio dalyvis atidavė visa, ką jis geriausio galėjo duoti kaip scenos mėgėjas pastatymo pasisekimui. Pati režisiorė, vaidinusi Marijos vaidmenį, taip pat įdėjo į pastatymą daug sielos. Vincas Kudirkos vaidmenį V. Rutalė buvo taip pat įdomus ir davė daug visai vertingų momentų. Kiti spektaklio dalyviai derinosi į gana darnų kolektyvą.

Sis scenos mėgėjų būrelis davė jau antrą premjerą. K. Daugūvietytei Šniukštienei vadovaujant, anksčiau buvo suvaidinęs taip pat nemažą pasisekimu K. Binkio „Atžalyną“ Dabar numatoma statyti S. Lauciaus „Paslaptingoje zonoje“.

M. K.

Progimnazija baigia mokslo metus

Vietos progimnazija, kiek pavėluotai mokslo metus pradėjusi, baigia juos liepos 31 d. Mokslo metu, pabaigai tos progimnazijos direktorius W. Ciziūnas su mokiniais stato mūsų pasaką „Eglė žalčių karalienė“.

M. K.

Pagerbtas Darius — Girėnas

Visos lietuvių tremtinių stovyklos Dariaus-Girėno tragišką žuvimo dieną, liepos 17, įvairiais būdais paminėjo. Vienur ta proga suruoštos paskaitos, kitur koncertai, vėliavos nuleidimai, sporto varžybos ir pan.

85 M. NUO JAV LIETUVOS PRIPAŽINIMO DE JURE

Tolko stovykla rengiasi liepos 28 d. iškilmingai paminėti 25 metų sukaktį, kai Jungtinės Amerikos Valstybės pripažino Lietuvą de jure.

Liepos mėn. 13 d. Brekingo ežeras pareikalavo pirmosios mūsų aukos: besimaudydamas nuskendo Tolko stovyklos lietuvis jaunuolis Giunteris Užlaitis, gimęs 1928.I. 24. Klalpėdos mieste. Palaidotas Šlezvigo miesto kapinėse.

Is mirusių po karo šioje apylinkėje keturių lietuvių, trys yra jaunuoliai. Du jų mirė tragiška mirtimi.

SPORTAS

Lietuvių rinktinė — vokiečių „Eintracht“

Liepos 18 d. Frankfurte prie Maino įvyko labai įdomios kartinio rugtynės tarp tremtinių lietuvių rinktinės ir vokiečių Frankfurto komandos „Eintracht“. Žaidimus stebėjo lietuviai iš Darmstadt'o, Hanau, Wiesbaden'o ir kt. taip pat ir Frankfurto lietuviai — studentai. Pilnas stadionas žiūrovų. Pirmomis minutėmis vokiečiai lietuviams pradeda 1:0. Po kurio laiko išlyginama 1:1, puslaikio pasekmė. Antrame puslaikyje lietuviai keičia iki 1:2, vokiečiai atsako 2:2 ir persveria 3:2. Mūšiškiškai išlygina 3:3.

Kojinyje lietuviai tradiciniai silpni. Ir šį kartą. Tik sėkmė išgelbėjo mūšiškius, nuo skaudaus pralaimėjimo. Komanda neušizai-

ATLIKTI DARBAI IR PLANAI ANGLŲ ZONOJE

Ypatinga Anglijos Žemųjų Rūmų komisija vakar padarė pranešimą apie Anglijos okupacinių organų Vokietijoje nuveiktus darbus, atėties planus ir okupacijos kaštus. Iš pranešimo matyti, jog iki šiol sutaisyta ar atstatyta 580.000 gyvenamųjų namų, 12 tūkstančių km geležinkelio ir 860 tiltų. Administracija, atstatymai ir gyventojų maitinimui išleista 80 milijonų svarų sterlingų. Tai, be abejo, vienintelis atsitikimas pasaulio istorijoje, kada nugalėtojas maitina nugalėtąjį.

Dėl atėties pranešime sakoma, jog bus stengiamasi: pirma, įvykdyti Vokietijos ūkinį suvienijimą; antra, sudaryti ilgalaikį Vokietijos atstatymo planą savo zonoje, vakarų zonoms arba, jei galima, visai Vokietijai; trečia, pašalinti maisto trūkumą, kuris yra didžiausias ūkinio atkūrimo stabdis: ketvirta, sumažinti, o vėliau ir panaikinti okupacines išlaidas, ypač maitinimo srityje, nes dabar 2/3 maisto gaminių parūpina vien Anglija. Okupacines išlaidas sumažėsiančios, atlikus entnacifikaciją ir padidinus anglies ir kitų gaminių eksportą apmokėjimui už maisto importą.

Mokyklų personalo klausimu

Ką tik perskaičiau tokį naują nuostatą mūsų mokykloms: mokytojų personalas sudarytinas pirmoje vietoje iš cenzuotų ir prityrusių mokytojų. Svetimoms kalboms dėstyti gali būti kviečiami dėstytojai ir nacentuoti, praktiškai gerai tas kalbas mokantieji, o egzaktiniams mokslams specialistai akademinio išsilavinimo. Tai, rodos, pirmas griežtesnis žingsnis tvarkyti gausia opų mokojo personalo mokyklose klausimą. Pradedant naujus mokslo metus, išrodo reikėtų mokyklas įvesti ir mokojo personalo atžvilgiu į normalnes vėzes. Dabar juk turime daug stovyklų, kuriose dešimtimis kvalifikuotų pradžios ir vidurinių mokyklų mokytojų sėdi be darbo, kai tuo tarpu kitur mokytojų trūksta ir mokytojais, net direktoriais, yra visai kitų profesijų žmonės. Tai aiškus nenormalumas ir skubiai tvarkytinas. Turim rasti būdų įtraukti į darbą tikrus pedagogus, nes pripuolamų žmonių mūsų mokyklų darbe kai kur yra aiškiai per daug ir todėl mokymo bei auklėjimo lygis nuo to lygiai taip pat gali nukentėti, kaip nukentėtų kiekviena kita sritis, jei ją tvarkytų tam specialiai nepasiruošę žmonės.

Zinoma, tenka daryti kompromisų ypač anglų kalbos dėstyme, nes trūksta specialistų. Tačiau naujai į mokyklos darbą atėjusieji žmonės vistiek turėtų bent ant greičių kaip nors susipažinti su metodika, nes kad ir gero kalbos mokėjimo dar juk nepakanka norint taip pat gerai kitus išmokyti. Turime juk pakankamai faktų ir čia išelivijoje, kad naujai į mokyklos darbą atėjusieji žmonės turi vargina save ir mokinius, nepasiekdami net minimalių rezultatų.

K. Mockus.

dusi, bet jau mažiau dėsia. Geriausi buvo Kevalaitis ir Tėvelis. Gaila, kad negalėjo atvykti Bučinskas. Komanda, pačių žaidimų pasisakymų, šioje sudėtyje vos pradeda žaisti. Per drąsus žingsnis, tokią vienuolikiukę leisti reprezentuoti. Pavojinga, kad ir čia, kaip anksčiau I zonoje nebūtų pradėta statyti namas nuo šiojo.

Margi trupinėliai

Kal kurios stovyklos didžiuojasi savo mokslo įstaigomis, choralais, ansambliais, menininkų kadrtais, spauda; kitos garsios amatininkais, praktiškaisiais kursais, pagaliau, jose gyvenančiais žymiais žmonėmis.

Bet ir mūsų stovykla nėra paskutinė; ji gali pasididžiuoti tuo, ko kiti neturi — esame „teisininkai...“

Tik vieną dieną mes vietos teisme turėjome 5 bylas, kuriose teisėjais, kaltinamaisiais, ieškovais, liudininkais, tvarkdariais, visu kitu pagalbiniu teismo personalu dalyvavo apie 30 žmonių. Visos bylos atidėtos, nes neatyko dar keli liudininkai. Netrukus laukiama iškeliant naujų bylų. O kur dar bylos kituose teismuose? Baigiant tenka pažymėti, kad šioje stovykloje gyvena apie 50 suaugusių žmonių.

V. J.

Kur būtų tinkamiausia gyventi?

(atkelta iš 3 p.)

aukštesnių plokštakalnių arba prienamų kalnų šlaitų, kur oras galėtų būti vėsesnis. Bet čia gyvulininkystė labiau yra išsiplėtusi, nes gyvuliams augti kiek patogesnės sąlygos, todėl mėsos pramonė (konservų gamyba) ir kailių apdirbimas laojau yra išsiplėtę. Venecueloj taip pat nemaža auginama kavos, kakao, tabako, cukrinių nendrių ir t. t. Taip pat yra gana žymi naftos pramonė.

Tiek Kolumbijoj, tiek Venecueloj trūksta susisiekimo kelių, kuriuos nėra ir taip lengva pravesti, nes daug kur yra sunkiai praeinamų miškų arba žemės paviršiaus nelygumų. Užtat paskutiniū laiku vis labiau įsigali susisiekimas lėktuvais. Žemės ūkiui ir gyvulininkystei ir mineralų pramonei abiejuose kraštuose numatomos gražios perspektyvos. Apsukrus žmogus čia gali gerai prasimušti, ypač Kolumbijoj, kur lengviau yra susirasti sau tinkamą klimata.

Abiejuose respublikose oficialinė kalba ispanų. Kolumbijos sostinė Bogota, o Venecuelos — Karakas (Caracas).

A. Kelmutis.

L. T. B. Nuertingeno Apylinkės Lietuvių stovyklai

reikalingas muzikas-chorvedys, galintis dėstyti gimnazijoje ir vesti bažnytinį bei stovyklos chorą.

Kreiptis į L. T. B. Nuertingeno Apylinkės Komitetą, Nuertingen, Kirchheimer Str. 41.

L. T. B. Nuertingeno Apylinkės Komitetas.

Mintis

Thought • Lithuanian Daily Newspaper • Permitted by UNRRA Team 155 • Atsakin-gasis redaktorius ir leidejas J. Vasaitis • Eina kasdien be šventadienių. • Memmingas, Airport, Baltic Camp • Prenumeravimas mėn. 10 RM • Atskiras numeris 40 p • Konto: Volksbank Memmingen e. G. m. b. • Memmingen (Bayern) Nr. 9149 • Spausdina: Druckerei- und Verlagsgenossenschaft e. G. m. b. H., Memmingen (Bayern).